

ПОНЯТТЯ НОТАРІАТУ ТА НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Історія нотаріату
- Поняття нотаріату
- Системи нотаріату
- Функції нотаріату
- Принципи та гарантії нотаріальної діяльності
- Джерела норм, що регулюють нотаріальну діяльність

ІСТОРІЯ НОТАРІАТУ

- Зародження нотаріальної діяльності (Єгипет, Вавилон, Іудея)
- Початок законодавчого регулювання нотаріальної діяльності (Греція)
- Розквіт давнього нотаріату (Рим)

ІСТОРІЯ НОТАРІАТУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

- XV ст. - поява інституту “площадних подячих”
- XVII -XVIII ст. - початок державного регулювання нотаріальної діяльності
- 1864 - 1917 - дія Положення про нотаріальну частину
- 1917 - 1991 - радянський нотаріат
- 1991 - по сьогодні - діяльність нотаріату незалежної України

- **Нотаріат** - система органів та посадових осіб, на яких покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Нотаріат

сукупність

існуючих

Суб'єктивна сторона

органів і

посадових

осіб, яким

надано повно

важення із

вчинення

нотаріальних

дій

коло

нотаріальних

Об'єктивна сторона

дій які ті

органи та

посадові

особи можуть

вчиняти

відповідно до

чинного

законодавства

Нотаріат розуміють як:

- ⦿ нотаріат як система органів і посадових осіб;
- ⦿ нотаріат як галузь (підгалузь) права;
- ⦿ нотаріат як галузь законодавства;
- ⦿ нотаріат як наукова та навчальна дисципліна.

- **Нотаріат в Україні** – це правовий інститут, покликаний забезпечувати позасудову охорону та захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, територіальних громад, а також держави шляхом вчинення в межах безспірних правовідносин нотаріальних дій уповноваженими на те органами та посадовими особами

РИСИ НОТАРІАТУ ЯК ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ

- ⦿ позасудова охорона та захист прав і законних інтересів,
- ⦿ *безспірність* правовідносин, щодо яких вчиняються нотаріальні дії,
- ⦿ здійснення нотаріальних дій *уповноваженими* на те органами та посадовими особами

ВІДМІННОСТІ НОТАРІУСА ВІД ПРЕДСТАВНИКІВ ІНШИХ ЮРИДИЧНИХ ПРОФЕСІЙ

- ⦿ нотаріус працює в сфері доказового права;
- ⦿ діяльність в системі органів цивільної юрисдикції здійснюється в безспірній формі;
- ⦿ встановлено особливий доступ до нотаріальної професії;
- ⦿ нотаріус здійснює публічно-правові функції від імені держави;

ВІДМІННОСТІ НОТАРІУСА ВІД ПРЕДСТАВНИКІВ ІНШИХ ЮРИДИЧНИХ ПРОФЕСІЙ

- ⦿ нотаріусів, що займаються приватною практикою, характеризує робота в режимі самофінансування і самостійна організація своєї діяльності;
- ⦿ професія нотаріуса належить до ряду тих, які характеризуються презумпцією знання законодавства;
- ⦿ для роботи в якості нотаріуса необхідні певні психологічні характеристики та дотримання режиму ряду особистих обмежень як правового, так і етичного характеру

Світові нотаріальні системи

Латинський

Країн загального права

ОЗНАКИ ЛАТИНСЬКОГО НОТАРІАТУ

- нотаріус діє від імені держави, але підкоряється тільки закону;
- функція Латинського нотаріату – служіння державі, яке нотаріус здійснює незалежним чином, не входячи в ієрархію державних службовців;
- нотаріус забезпечує неупереджену кваліфіковану юридичну допомогу; законність, рівну справедливість і публічну достовірність приватних актів;
- акти нотаріуса мають особливу доказову, а часто і виконавчу силу;
- діяльність нотаріуса знаходиться у сфері безспірної юрисдикції, при цьому сприяючи попередженню суперечок і конфліктів;
- як радник нотаріус виявляє справжню волю осіб, що звернулись до нього, і відображає її в юридичному акті;
- нотаріус зобов'язаний бути членом централізованої організації – нотаріальної палати; чисельність посад нотаріусів підлягає квотуванню;
- нотаріус несе повну майнову відповідальність за професії помилки;
- нотаріус зобов'язаний застрахувати професійні ризики;
- нотаріус жорстко зв'язаний не тільки законом, а й нормами професійної етики.

ФУНКЦІЇ НОТАРІАТУ

Загально-соціальні

- характеризують місце нотаріату в системі органів цивільної юрисдикції та правової системи України

Нотаріально-спеціальні

- відображають особливості, специфіку нотаріальної діяльності щодо учасників нотаріального процесу

Функції нотаріату

Регулятивна

Контрольна

Охоронна

ФУНКЦІЇ НОТАРІАТУ

Що впливають із публічно-правового характеру нотаріальної діяльності

- Правоохоронна
- Правозастосовна
- Попереджувально-профілактична
- Фіскальна

Що впливають із приватноправового змісту нотаріальної діяльності

- Правореалізаційна
- Правовстановлювальна
- Консультаційна

- **Принципи нотаріального процесуального права** – це керівні положення, на яких базується нотаріальне процесуальне право, організація і здійснення нотаріальної діяльності

ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ

- сукупність принципів нотаріального процесуального права є індивідуалізуючою ознакою саме цієї галузі права;
- вони є взаємопов'язаною і взаємоузгодженою системою, в якій порушення одного з принципів тягне за собою порушення інших;
- вони є основою тлумачення змісту законодавства у сфері нотаріальної діяльності

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІАТУ

- ◎ Законності;
- ◎ Обґрунтованості нотаріальних актів;
- ◎ Неупередженості;
- ◎ Сприяння громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їхніх прав та захисті законних інтересів;
- ◎ Нотаріальної таємниці;
- ◎ Національної мови

ГАРАНТІЇ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Рівні умови доступу до нотаріальної діяльності;
- Заборона втручання в діяльність нотаріуса;
- Особливий порядок здійснення процесуальних дій щодо нотаріуса

ДЖЕРЕЛА НОРМ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НОТАРІАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Міжнародні

- Базові принципи латинського нотаріату

Внутрішні

ВНУТРІШНІ АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НОТАРІАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

- ЗУ «Про нотаріат» від 02.09.1993 № 3425-XII
- Наказ Міністерства юстиції «Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України» від 22 лютого 2012 р.
- Наказ Міністерства юстиції «Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування» від 11.11.2011 N 3306/5
Наказ Міністерства юстиції «Про затвердження Положення про порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності та заміщення приватного нотаріуса» від 22.03.2011 N 871/5
Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату» від 31 серпня 2011 р. № 923
Статут Української нотаріальної палати
Кодекс професійної етики нотаріусів України тощо.